Rytířský řád
Křižovníků s červenou hvězdou

Řehole

Obsah

Řehole našeho svatého otce Augustina

Účel a základ společného života 3

Modlitba 4

Životospráva a odříkání 4

Zachovávání čistoty a bratrské napomenutí 5

Časné věci a starost o ně 6

Odprošení a odpuštění 7

Autorita a poslušnost 7

Zachovávání řehole 8

Poznámky a vysvětlení 9

01 Především, nejmilejší bratři, milujte Boha a po něm bližního, protože tato přikázání jsou nám dána přede všemi jinými.

02 A vy je máte v klášteře zachovávat.

Účel a základ společného života

03 Buďte jedné mysli a jednoho srdce v Bohu, neboť proto jste se sešli, abyste jednomyslní přebývali v domě.

04 Nic nenazývejte svým vlastním majetkem, nýbrž všechno mějte společné a váš představený ať každému přiděluje jídlo a oděv, a to nikoli stejně všem, protože nejste všichni stejně zdraví a otužilí, nýbrž spíše každému, kolik potřebuje. Tak to čteme ve Skutcích apoštolů: „Všechno měli společné a každému se přidělovalo, kolik kdo potřeboval“ (Sk 4,32 a 35).

05 Ti kdo měli ve světě nějaký majetek, ať nepovažují za nespravedlivé, že jejich majetek slouží všem, když vstoupili do kláštera.

06 Ti, kdo byli ve světě chudí, ať nehledají v klášteře, co nemohli mít ani ve světě. Ale ať se jim dostává všeho, čeho ve své křehkosti potřebují, i když jejich chudoba ve světě byla tak veliká, že se jim nedostávalo ani nejnutnějších věcí. Nemají se pokládat za šťastné proto, že se jim dostává pokrmů a oděvů, kterých ve světě mít nemohli.

07 Ať se také nepyšní, že mohou žít ve společnosti těch, k nimž se venku neodvážili ani přistoupit, spíše ať se jejich srdce obrací k Bohu a netouží po světské marnosti. Jinak by se mohlo stát, že by kláštery prospívaly jen bohatým a nikoli chudým, protože bohatí by se v nich pokořovali, ale chudí by pyšněli.

08 Na druhé straně však zase ti, kteří ve světě něco znamenali, nemají pohrdat svými bratry, kteří žili v chudobě, než přišli do kláštera. Mají být více hrdí na společenství svých chudých bratří než na vysoké postavení svých bohatých rodičů. Nemají se také honosit, jestliže přispěli klášteru něčím ze svého majetku. Jinak by je jejich dobrodiní prokázané klášteru mohlo učinit ještě pyšnějšími než jeho užívání ve světě. Neboť každý hřích se děje zlým skutkem, kterého se dopouštíme, ale pýcha činí i z dobrých skutků špatné. Co je platné, když někdo rozdá chudým svůj majetek a sám se stane chudým, je-li jeho ubohá duše pyšnější, když pohrdla svým bohatstvím, než byla, dokud je měla?

09 Žijte proto všichni ve svornosti a lásce a ctěte v sobě navzájem Boha, který ve vás přebývá.

Modlitba

10 Modlete se horlivě v hodinách a dobách k tomu určených.

11 V oratoři se nezabývejte ničím, než k čemu je určena a od čeho má jméno. Jinak by ti, kdo se chtějí modlit ve svém volném čase mimo stanovené hodiny, byli rušeni jinými bratry, kteří se domnívají, že tam musí dělat něco jiného.

12 Chválíte-li Boha žalmy a chvalozpěvy, mějte v srdci to, co pronášíte ústy.

13 A nezpívejte než to, co je ke zpěvu určeno. O čem nečtete, že se má zpívat, to nezpívejte.

Životospráva a odříkání

14 Své tělo kroťte zdrženlivostí v jídle i nápoji, pokud to zdraví dovoluje. Nemůže-li se někdo postit, ať aspoň mimo dobu společného jídla nic nepřijímá, není-li nemocen.

15 U stolu poslouchejte tiše a bez hádek, co se vám podle zvyku předčítá, dokud od stolu nevstanete, abyste přijímali nejen tělesný pokrm, nýbrž i pokrm duchovní, to je slovo Boží.

16 Jestliže ti, kdo pro svůj dřívější způsob života jsou choulostivější, dostávají jiný pokrm, ať jim bratři, kteří jsou následkem jiného způsobu života silnější, nezávidí a nepovažují to za křivdu. Ať je také nepovažují za šťastnější, že se jim dostává něčeho, co nedostávají oni sami. Spíše ať se radují, že dokáží, nač jejich slabší bratři nestačí.

17 A jestliže ti, kdo přišli do kláštera z lepších poměrů, dostávají lepší pokrm, oděv, lůžko a přikrývky než jejich silnější a proto šťastnější bratři, potom ať si tito silnější uvědomí, kolik věcí jejich slabší bratři ze svého světského života už opustili, i když ještě nedosáhli dokonalosti svých silnějších bratří. Proto ať nechtějí mít všichni to, čeho se navíc dostává několika slabším, ne jako pocty, nýbrž ze shovívavosti, jinak by totiž došlo k nemoudrému jevu, že zatímco by bohatí v klášteře usilovali o dokonalost, chudí by naopak zpohodlněli.

18 Nemocní ať ovšem dostávají lehčí stravu, aby se jim nepřitížilo. Po nemoci však o ně pečujte tak, aby se zase rychle zotavili, i kdyby přišli z nejskromnějších poměrů ve světě, protože jim přestálá nemoc způsobila to, co bohatším dřívější způsob života. Když však dosáhnou svých bývalých sil, ať se vrátí ke skromnějšímu, to je šťastnějšímu způsobu života, v němž služebník Boží vyniká tím více, čím méně potřebuje. Když tedy zase nabudou svého dřívějšího zdraví, ať netouží dále po lepším jídle, které jim bylo potřebné v nemoci, spíše ať se považují za bohatší proto, že méně potřebují. Neboť lepší je méně potřebovat než více mít.

Zachovávání čistoty a bratrské napomenutí

19 Vaše chování ať je nenápadné a nechtějte se líbit svými šaty, nýbrž svými mravy.

20 Jdete-li někam, vždycky jděte společně a spolu zůstávejte, i když dojdete, kam míříte.

21 Na vaší chůzi, chování a veškerém vystupování ať není nic, co by vzbuzovalo pozornost, ale všechno ať je přiměřené vašemu svatému stavu.

22 Zahlédnete-li náhodou ženu, neulpívejte na ní pohledem. Není vám ovšem zakázáno vidět ženy, jdete-li někam, ale je hříšné toužit po nich nebo si přát, aby ony toužily po vás. Vždyť žádost po ženách se projevuje nejen dotykem a projevem náklonnosti, ale i pohledem. Neříkejte, že vaše srdce je čisté, jsou-li vaše oči nečisté, neboť nečistý pohled prozrazuje nečisté srdce. A jestliže srdce vzájemným pohledem prozradí nečistou žádost, třebas ústa mlčí, a tělesná žádost se změní ve vzájemné zalíbení, je čistota srdce již ztracena, i když se těla ještě neposkvrnila nečistotou.

23 Proto kdo rád na ženy hledí a vyhledává jejich pohled, ať si nemyslí, že ho při tom nikdo nevidí. Pozoruje ho při tom leckdo, o kom by se toho ani nenadál. Ale i kdyby ho při tom nikdo nepřistihl a žádný člověk ho neviděl, jak se zachová před tím, který vidí všechno a nic se před ním neutají? Či se snad domnívá, že ho nevidí, protože o tolik je shovívavější, o kolik je moudřejší? Jemu ať se bojí znelíbit muž, který se mu zasvětil, a pak nezatouží hříšně se zalíbit ženě. Ať myslí na to, že Bůh všechno vidí, a pak nezatouží hříšně hledět na ženu. Písmo svaté doporučuje bázeň Boží v té věci, když praví: „V ošklivosti má Hospodin toho, jehož pohled je hříšný“ (Př. 27,20).

24 Jste-li tedy v kostele nebo i jinde, kde jsou ženy, vzájemně si chraňte čistotu a Bůh, který ve vás přebývá, bude vás tak vaším přičiněním chránit.

25 Zpozorujete-li na někom z vás tuto žádostivost očí, o níž jsem mluvil, ihned ho napomeňte, aby se chyba napravila ještě v začátcích, dříve než pokročí.

26 Jestliže se však hned po vašem napomenutí nebo kdykoli později dopustí stejného přestupku, je každý, kdo si toho všimne, povinen oznámit to představenému, neboť takový bratr je nemocen a potřebuje léčení. Nejprve však upozorněte ještě jednoho nebo dva bratry, aby byl ústy dvou nebo tří svědků usvědčen a s náležitou přísností potrestán. Nemyslete si, že jednáte zlomyslně, když něco takového oznámíte. Nebyli byste bez viny, kdybyste nechali své bratry svým mlčením upadnout do zkázy, ačkoli jste je mohli svým napomenutím napravit. Kdyby tvůj bratr měl na těle ránu a skrýval ji ze strachu před operací, nebylo by kruté o tom mlčet a naopak milosrdné to oznámit? Tím spíše je třeba to oznámit,aby se nákaza nerozmohla v jeho srdci.

27 Kdyby se však přes vaše napomenutí nechtěl napravit, je vaší povinností oznámit to představenému ještě dříve, než upozorníte jiné bratry, kteří ho mají usvědčit, kdyby zapíral. Snad ho přece bude moci napomenout v soukromí, aniž se o tom dozví ostatní. Bude-li však zapírat, přiberte bez jeho vědomí ještě další svědky, aby mohl být v přítomnosti všech nejen od jednoho obviněn, nýbrž od dvou nebo tří svědků usvědčen.

Bude-li však usvědčen, má podle vůle představeného nebo kněze, kterému v té věci náleží rozhodnout, přijmout určený trest. Bude-li se tomu vzpírat, ať je z vaší společnosti vyloučen, i kdyby sám nevystoupil. Ani to se neděje z krutosti, nýbrž z milosrdenství, aby svou chybou nepokazil mnoho jiných.

28 Co jsem řekl o nekázni očí, to věrně a svědomitě zachovávejte vždycky, kdykoli vidíte jakýkoli hřích a máte mu zabránit, oznámit jej, usvědčit z něho a potrestat – s láskou k člověku a s nenávistí k hříchu.

29 Kdyby však někdo zašel tak daleko, že by tajně od nějaké ženy přijímal dopisy nebo dárky, odpusťte mu a modlete se za něho, jestliže se sám ze všeho vyzná. Bude-li však přistižen a usvědčen, ať je podle mínění kněze nebo představeného přísněji potrestán.

Časné věci a starost o ně

30 Šaty si ukládejte na společném místě pod péčí jednoho nebo dvou bratří nebo kolik jich je třeba, aby je vyklepávali a chránili před moly. A jako jíte z jednoho stolu, tak se také oblékejte z jednoho skladu. Nestarejte se pokud možno o to, jaký oděv se na vás podle roční doby dostane a zda každý dostane, co si tam uložil, či co nosil někdo jiný, jen když každý má, co potřebuje. Kdyby však proto mezi vámi vznikaly spory a mrzutosti a kdyby si někdo stěžoval, že dostal horší šaty, než nosil dříve, a kdyby někdo nesl jako křivdu, že je hůře oblečen než jiný bratr, ať je vám to důkazem, kolik se vám ještě nedostává na vnitřním rouchu duše, to je na milosti Boží, když se hádáte pro šat tělesný. Ale i když se vám tato slabost trpí a dostáváte každý, co jste si uložili, ukládejte to aspoň do společné šatny a pod společný dohled.*

31 Má to být proto, aby nikdo nepracoval sám pro sebe, nýbrž pracujte pro společný prospěch usilovněji a radostněji, než kdybyste pracovali každý sám pro sebe. Vždyť o lásce je psáno, že „nehledá svůj prospěch“ (1 Kor 13,5) a klade společný prospěch nad vlastní a nikoli vlastní nad společný. Čím větší bude tedy vaše péče o společný prospěch než o vlastní, tím větší poznáte, že je váš duchovní pokrok a nad všemi vašimi časnými potřebami bude zářit láska, která nikdy nepřestává.

32 Daruje-li tedy někdo svým synům nebo příbuzným v klášteře šatstvo nebo jiné potřebné věci, ti to nesmí přijmout tajně, nýbrž představený to může jako společnou věc dát tomu, kdo ji nejvíce potřebuje. Přijme-li však někdo něco tajně, ať je odsouzen jako zloděj.

33 Šaty si perte, jak určí představený, buď sami nebo v prádelnách, aby přílišná péče o čistotu šatu neposkvrnila duši uvnitř.

34 Ani tělu neodpírejte koupel, žádá-li si toho zdraví. Na radu lékařovu ať se tak stane bez odmluvy a i kdyby snad pacient nechtěl, ať vykoná na příkaz představeného, co je potřebné pro jeho zdraví. Kdyby si to však někdo sám přál a nebylo by to pro něho dobré, ať není jeho žádosti vyhověno. Někdy se nám totiž škodlivé věci zdají užitečnými, protože v nich máme zálibu.*

35 Je-li některý Boží služebník nemocen, věřte mu bez váhání, když říká, co ho bolí; není-li však jisté, že ho lze vyléčit tím, co se jemu líbí, otažte se lékaře.

36 Do lázní nebo kamkoli jinam bude třeba jít, ať jdou alespoň dva nebo tři. A nikdo ať nechodí s tím s kým sám chce, ale s tím koho mu představený přidělí.

37 Někomu svěřte péči o nemocné, o rekonvalescenty a bratry jinak churavé, i když snad nemají horečku. Ten ať si ze společných zásob vyžádá, co je podle jeho mínění třeba.

38 Také ti, kdo pečují o jídlo, oděv a knihy, ať bez reptání slouží svým bratřím.

39 O knihy žádejte vždy v určenou hodinu. Kdo přijde jindy, ať je nedostane.

40 Kdo mají na starosti oděv a obuv, ať je vydají bez zdráhání každému, když to bude potřebovat.

Odprošení a odpuštění

41 Spory mezi sebou vůbec nemějte, nebo je alespoň co nejrychleji ukončujte. Jinak hněv roste v zášť, z třísky činí trám a z člověka vraha. Neboť je psáno: „Kdo nenávidí svého bratra, je vrah“ (1 Jan 3,15).

42 Kdo někomu ublížil nadávkou nebo zlým slovem, nebo ho dokonce obvinil ze zločinu, ať hledí co nejrychleji napravit, co zavinil. Uražený ať odpustí bez váhání. Jestliže se urazili vzájemně, ať si navzájem odpustí pro vaše modlitby, a vy se modlete tím upřímněji,čím se modlíte častěji. Jistě je lepší ten,kdo se dá častěji strhnout hněvem,ale hned prosí za odpuštění toho, vůči komu se dopustil bezpráví, než ten,kdo není tak hněvivý, ale jen nerad prosí za prominutí. Kdo však nikdy nechce prosit o odpuštění nebo neprosí upřímně, je nadarmo v klášteře, i kdyby nebyl propuštěn. Proto se chraňte prudkých slov. Jestliže vám však vyklouzlo z úst a zranilo vašeho bratra, neváhejte ho zase laskavým slovem udobřit.

43 Musíte-li však být někdy přísní, aby byl pořádek a kázeň, a cítíte-li, že jste zašli trochu daleko, nemusíte své podřízené prosit za prominutí, abyste u svých podřízených přílišnou pokorou neztratili povinnou vážnost. Proste spíše o odpuštění Pána všeho stvoření, který ví, jak velice milujete své podřízené, i když jste je příliš tvrdě pokárali. Vaše láska však nemá být tělesná, nýbrž duchovní.

Autorita a poslušnost

44 Představeného poslouchejte jako svého otce a vzdávejte mu čest, aby v něm nebyl urážen Bůh; ještě ochotněji poslouchejte kněze, který se o vás všechny stará.

45 Abyste však toto všechno svědomitě zachovávali a bylo-li něco zanedbáno, aby to nebylo opomenuto a aby bylo postaráno o nápravu, je především záležitostí představeného. Představený předkládá knězi, který má u vás větší vážnost, všechny věci, které jsou příliš vážné nebo přesahují jeho moc.

46 Představený ať nehledá radost v tom, že vám ze své moci poroučí, ale že vám z lásky slouží. Svým postavením v klášteře stojí sice nad vámi, ale v bázni Boží ať se sklání u vašich nohou. Všem ať je příkladem dobrých skutků, ať napomíná nespokojené a těší malomyslné, ať se ujímá slabých a ke všem je trpělivý. Ať miluje kázeň a vzbuzuje bázeň. Ať více touží po vaší lásce než po vaší bázni, ačkoli je obojího třeba. Ať si je vždy vědom,že za vás jednou bude odpovídat u Boha.

47 Proto ho nejen ochotně poslouchejte, ale mějte s ním i soucit, neboť žije ve větším nebezpečí, kdo stojí výše nad vámi.

Zachovávání řehole

48 Dej Bůh, abyste milovali duchovní krásu a z lásky toto všechno zachovávali a jako Kristus dobrým životem vydávali libou vůni, ne jako nevolníci podrobení zákonu, nýbrž jako svobodní lidé žijící v milosti Boží.

49 Abyste se však v této knížečce mohli vidět jako v zrcadle a na nic nezapomněli, každý týden ji předčítejte. Shledáte-li, že zachováváte všechno, co je v ní psáno, děkujte Bohu, od něhož všechno dobro pochází. Shledá-li však někdo z vás na sobě ještě nedostatky, ať jich lituje a pro příště se jich varuje. Ať se modlí, aby mu Bůh odpustil a neuvedl ho do pokušení.

Poznámky a vysvětlení

ad 23n) I když zůstává samozřejmě celá IV. kapitola v platnosti, její dikce může snad v nezkušeném čtenáři vzbudit dojem, že hlavní činností členů řádu je trvalé slidičství po chybách spolubratří a udavačství. Tak tomu samozřejmě není. Nejde o vyhledávání chyb a hříchů u druhých, ale o bdělost především nad sebou. Tam, kde by snad upadl spolubratr do hříchů, které jsou docela zjevné a nepochybné, nemůže se ovšem zůstat v nečinnosti, ale jistě musí být takový člen pokárán a pohnán k nápravě. Forma takového kárání musí odpovídat vždy bodu 28. Řehole „s láskou k člověku a s nenávistí ke hříchu“

ad 30) Řehole sv. Augustina vznikla na sklonku antiky, kdy byly pochopitelně poněkud odlišné standardy hygieny, než jaké platí dnes. Není proto v našem řádě obvyklé, mít společnou šatnu, kde by bylo anonymně šatstvo ukládáno a z níž by anonymně opět bylo přidělováno členům konventu. Oděvy, které tvoří součást řádového roucha jsou pro každého člena řádu zhotovovány „na míru“, a každý má tak oděv, který mu dobře „padne“. Jiné, než řádové oděvy si členové řádu pořizují podle potřeby sami. Ostatně řádová konstituce, ve věci odívání určuje volnost při použití řeholního oděvu (bod 12. Konstituce: „Řeholní oděv ať členové nosí všude tam, kde je to vhodné, a podle vlastního uvážení.“)

ad 34) Podobně jako u bodu 30 odhlíží se zde při aplikaci v praktickém životě od dobových zvyklostí antiky, a pochopitelně každému členu řádu je umožněno libovolně podle potřeby zachovávat hygienická pravidla odpovídající začátku 21. století.

ad 44) Řehole sv. Augustina předpokládá jinou strukturu vedení, než jaká se uplatňuje v našem řádu. Náš řád je řádem kněžským, proto je vždy knězem i představený.